

কৃষক ৰাইজলৈ গোহাৰি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনৰ গ্ৰাহকভুক্ত হ'বলৈ অথবা নবীকৰণ কৰিবলৈ বছেৰেকীয়া বৰঙণি ১০.০০ (দহ) টকা মনি অৰ্ডাৰযোগে আগতীয়াকৈ তলৰ ঠিকনাত পঠাই যেন।

সম্পাদক
'ঘৰে-পথাৰে'
সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
☐ তিচি আৰু গুজিতিলৰ বিজ্ঞান ..২	
☐ আহিন মাহৰ সম্ভাৰ্য কীট- ... ২	
☐ ঘৰতে আলুৰ কঠীয়া উৎপাদনৰ ২	
☐ আমাৰ একাষাৰ ৩	
☐ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম ৩	
☐ উদ্যান শস্য ৩	

□ ৪২ ভূমি বছৰ □ সংখ্যা ১৯ □ ১ অক্টোবৰ ২০২১ □ ১৬ - ৩০ আহিন, ১৯৪৩ শক □ মূল্য - ১.০০ টকা □ GHARE - PATHARE □ PMG - 19 of 2005 - 06

কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকৰ কৃষকৰ পথাৰ পৰিদৰ্শন মীন উৎপাদনৰ আধুনিক প্ৰযুক্তি 'বায়ফ্লক' মুকলি

যোৱা ১১ ছেপ্তেম্বৰ তাৰিখে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠকে নলবাৰী জিলাৰ কেইবাজনো উদ্যমী তথা প্ৰগতিশীল কৃষকৰ বিভিন্ন কৃষি প্ৰণালী আৰু উৎপাদন শৈলী প্ৰত্যক্ষ কৰে।

শৰ্মা আৰু উদ্যান শস্য বিশেষজ্ঞ ড° অমতা খাউণ্ড সহ এটি উচ্চস্তৰীয় কৃষি বিজ্ঞানীৰ দলে বিভিন্ন বিষয়ৰ পথাৰসমূহ পৰিদৰ্শন কৰে। উচ্চ পৰ্যায়ৰ বিজ্ঞানী দলটোৱে প্ৰথমে নলবাৰী পাইকাৰকুছি গাওঁৰ বিশিষ্ট মীন আৰু পোনা উৎপাদক

উৎপাদনৰ উপৰিও থলুৱা জাতৰ কাঁৱে আৰু মাগুৰ মাহুৰ পোনা উৎপাদনৰ কেন্দ্ৰ হিচাপে গঢ়ি তুলিছে। অমল মেধিয়ে বিভিন্ন ৰাজ্যিক আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় বাঁটা প্ৰাপ্তিৰ উপৰিও অসম চৰকাৰৰ মীন পালন বিভাগৰ প্ৰাণ্ড এয়েছেদৰ হিচাপে পৰিগণিত হৈ আছে। আনহাতে গাহৰি আৰু মীনভিত্তিক সমন্বিত কৃষি পাম পদ্ধতিত খ্যাতি অৰ্জন কৰা বিশ্বজ্যোতি কাকতিৰ আধুনিক গাহৰি পাম, উদ্যান শস্য, মাছ-হাঁহ সমন্বিত পাম আৰু উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলত প্ৰথম বাৰৰ বাবে স্থাপন কৰা আধুনিক গাহৰি গোৱৰৰ পৰা ৰক্ষণ গেছ উৎপাদন গোট পৰিদৰ্শন কৰে। কাকতিয়ে বাৰ্ষিক প্ৰায় ২৫ লাখ টকা আয় কৰাৰ লগতে তেওঁ অঞ্চলটোৰ শিক্ষিত যুৱক-যুৱতীসকলৰ স্বাৱলম্বীতাৰ এক উদাহৰণ তথা অনুপ্ৰেৰণা হৈ পৰিছে। উচ্চস্তৰীয় দলটোৱে বানেকুছি গাওঁৰ ডলীৰাণী হালৈ আৰু বিপুল হালৈৰ কাঠফুলা খেতি আৰু কাঠফুলাৰ পৰা মূল্য সংযোজন কৰি প্ৰস্তুত কৰা প্ৰায় বিশ প্ৰকাৰৰ কেঁক, বিস্কুট, ভূজিয়া আদিৰ উদ্যোগ পৰিদৰ্শন কৰে। পৰৱৰ্তী সময়ত কৃষি বিজ্ঞানী দলটোৱে বৰ আজৰাৰ কেঁচুসাৰ তৈয়াৰ কৰি আত্মনির্ভৰশীলতাৰ প্ৰতীক হিচাপে পৰিগণিত হোৱা কণিকা তালুকদাৰৰ পামখন পৰিদৰ্শন কৰি বৰ আজৰাৰে হেমন্ত (৪ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমত চাওক)

সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠকে নলবাৰীত কৃষকৰ পথাৰ পৰিদৰ্শন কালত কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰটোত স্থাপন কৰা অতি কম ঠাইত আৰু অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে মীন উৎপাদনৰ আধুনিক প্ৰযুক্তি 'বায়ফ্লক' উন্মোচন কৰা দেখা গৈছে

নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুৰব্বী ড° মানসী চক্ৰৱৰ্তী, পশুপালন, মীন পালন, পথাৰ শস্য, উদ্যান শস্য বিশেষজ্ঞ ক্ৰমে ড° আৰফান আলী, অক্ষুৰ ৰাজবংশী, অম্বিকাচৰণ শৰ্মা আৰু হোমেশ্বৰ মজুমদাৰৰ লগতে বান্ধা কৃষি বিজ্ঞানকেন্দ্ৰৰ মুৰব্বী ড° উৎপল জ্যোতি

অমল মেধিৰ কাঁৱে, মাগুৰ, পাত, টিলপিয়া আৰু আমবৰৰূপ মাছপালন কৰা পুখুৰীসমূহ পৰিদৰ্শন কৰি তেওঁৰ ভৱিষ্যতৰ পৰিকল্পনাৰ ওপৰত বিতৰ্কিত আলোচনা কৰে। উল্লেখ্য যে অমল মেধিয়ে নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ পথ প্ৰদৰ্শনত ২০১৬ চনৰ পৰাই দেশী আৰু বিদেশী কাৰ্পৰ পোনা

পশুপালন সম্পৰ্কত সজাগতা সভা সম্পন্ন

ৰাষ্ট্ৰীয় পশুপুষ্টি শৰীৰতত্ত্ব প্ৰতিষ্ঠানৰ ব্যৱস্থাপনাত খানাপাৰাৰ অসম পশু চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ উদ্যোগত আৰু মৰিগাঁও জিলা কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ সহযোগত যোৱা ১০ ছেপ্তেম্বৰত মৰিগাঁও জিলাৰ শ'লমাৰী লক্ষ্মী মন্দিৰত এখন পশু পালন সজাগতা সভা আৰু পশু খাদ্য সামগ্ৰী বিতৰণ অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত হয়। মৰিগাঁও জিলা কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ মুখ্য বিজ্ঞানী ড° বিজুস্মিতা শৰ্মা ডেকাই সকলোকে আদৰণী জনাই

উপস্থিত থাকি কৃষক তথা পশু পালকসকলক পশুপালনৰ যতন সম্পৰ্কত ব্যাখ্যা আগবঢ়াই অসম পশু চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ বিজ্ঞান গুৰু ড° বিবেকানন্দ শইকীয়াই। আনহাতে, পশুপালনৰ পৰিপুষ্টিৰ সম্পৰ্কত ভাষণ প্ৰদান কৰে অসম পশু চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ পশুপালন পৰিপুষ্টি বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপক ড° ৰবীন ভূঞাই। লগতে পশুপালন প্ৰজনন সম্পৰ্কত মন্তব্য আগবঢ়ায় অসম পশু চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰজনন বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপক ড° কুতুবুদ্দিন আহমেদে।

আনহাতে, মৰিগাঁও কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ পশুপালন বিজ্ঞানী ড° সুভাষ কলিতাই আঁত ধৰা এই সজাগতা সভাখনত উপস্থিত থাকি অসম পশুচিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপিকা ক্ৰমে পাপৰি তালুকদাৰ, ড° মমতা জয়ছেৱালৰ লগতে মৰিগাঁও জিলা কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ কেইবাগৰাকী বিজ্ঞানী। শ'লমাৰী দুগ্ধ উৎপাদক সমবায় সমিতি লিঃৰ একক প্ৰচেষ্টাত অনুষ্ঠিত এই সজাগতা সভাতে শ'লমাৰী অঞ্চলৰ এশগৰাকী কৃষক তথা পশুপালকক মৰিগাঁও জিলা কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ জৰিয়তে পশু খাদ্য সামগ্ৰী বিতৰণ কৰা হয়।

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনস্থ বিভিন্ন কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰত পোষণ অভিযানৰ উদ্বোধনী অনুষ্ঠান সম্পন্ন

কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, লখিমপুৰঃ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মিলেট বৰ্ষ ২০২৩ ৰ লগত সংগতি ৰাখি যোৱা ১৭ ছেপ্তেম্বৰ দিনটো সমগ্ৰ ৰাষ্ট্ৰজুৰি মহিলা তথা কিশোৰী কন্যাসকলৰ সু-স্বাস্থ্যৰ বাবে পৰিপুষ্টি শীৰ্ষক এক সজাগতা অভিযান আৰম্ভ কৰা হয়। তদুপলক্ষে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত লখিমপুৰ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগত জিলা প্ৰশাসন, সমাজ কল্যাণ বিভাগ আৰু বন বিভাগৰ সহযোগত কেন্দ্ৰটোৰ চৌহদত দিনজোৰা ৰাষ্ট্ৰীয় পোষণ অভিযান কাৰ্যসূচীৰ শুভাৰম্ভ কৰা হয়। জিলাখনৰ বিভিন্ন অঞ্চলৰ অংগনবাড়ী কৰ্মী, সহায়িকা, মহিলা আৰু কিশোৰীকে ধৰি শতাধিক লোকে অংশ লোৱা অনুষ্ঠানটোত নিমন্ত্ৰিত অতিথিসকলক আদৰণী জনায় কেন্দ্ৰটোৰ জ্যেষ্ঠ বিজ্ঞানী তথা মুৰব্বী ড° প্ৰশান্তকুমাৰ পাঠকে। আদৰণী ভাষণত ড° পাঠকে পোষণ আৰু মহিলাৰ জৰিয়তে তথা নিজাববীয় ফল-মূলৰ গছপুলি ৰোপণ কৰি ঘৰতে সততে ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি আদি খাব পৰাৰ ব্যৱস্থা কৰি ল'লে ৰক্তহীনতা আৰু পুষ্টিহীনতা দূৰ কৰি মহিলা আৰু শিশুসকলৰ সৰলীকৰণৰ বাবে সজাগতা বৃদ্ধি কৰাই এই অভিযানৰ মূল লক্ষ্য বুলি উল্লেখ কৰে। অনুষ্ঠানত মুখ্য অতিথি হিচাবে অংশ গ্ৰহণ কৰি জিলা উপায়ুক্ত সুমিত্ৰ সত্তাৰানে কয় যে তৃণমূল পৰ্যায়ত অংগনবাড়ী কৰ্মীসকলে শিশু আৰু মহিলাৰ স্বাস্থ্য বিকাশত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। তেখেতে লগতে কয় যে অংগনবাড়ী কৰ্মীসকলে তেওঁলোকৰ কেন্দ্ৰসমূহত পৰিপুষ্টি বাগিছা বা ফল-মূল-শাকপাচলিৰ বাগিছা স্থায়ীভাৱে স্থাপন কৰি জৈৱিক পদ্ধতিৰে উৎপাদন কৰিবলৈ আহ্বান জনায়। অনুষ্ঠানত অংশ গ্ৰহণ কৰা বিশিষ্ট ব্যক্তিসকল ক্ৰমে জিলা আৰক্ষী অধীক্ষক ড° বি এম ৰাজখোৱা, জিলা সমাজ কল্যাণ বিষয়া মোস্তাফা চেলিম আহমেদ, সমাজ কল্যাণ বিভাগৰ শিশু কল্যাণ বিষয়া বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰা, আঞ্চলিক কৃষি গৱেষণা কেন্দ্ৰ, লখিমপুৰৰ মুখ্য বিজ্ঞানী ড° প্ৰবাল শইকীয়া আদিয়ে বক্তব্য আগবঢ়ায়। সামূহিক বিজ্ঞানৰ বিজ্ঞানী দীপ শিখা হাজৰিকাই আঁত ধৰা

অনুষ্ঠানটোত কেন্দ্ৰটোৰ বিজ্ঞানীসকলে সহযোগিতা আগবঢ়ায়। কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধেমাজিঃ ধেমাজি কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগত চিমন চাপৰি মহাবিদ্যালয়ত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় গৌণ খাদ্যশস্য বৰ্ষ ২০২৩ উপলক্ষে পুষ্টিৰ খেতিৰ ওপৰত সজাগতা সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। কেন্দ্ৰটোৰ সামূহিক বিজ্ঞান বিভাগৰ বিশেষজ্ঞ মনোৰঞ্জন গগৈয়ে আঁত ধৰা অনুষ্ঠানত কেন্দ্ৰটোৰ জ্যেষ্ঠ বিজ্ঞানী তথা মুৰব্বী ড° গুঞ্জন গগৈয়ে যোৱা ১৭ ছেপ্তেম্বৰ তাৰিখৰ পৰা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় গৌণ খাদ্যশস্য বৰ্ষ ২০২৩ আৰম্ভ হৈছে বুলি উল্লেখ কৰি আগন্তুক দিনত পুষ্টিৰ খাদ্যৰ উপকাৰিতা বিষয়ত সজাগতা সৃষ্টিৰ কাৰ্যসূচী হাতত লোৱাৰ লগতে জিলাখনত প্ৰায় ১০০০ ফল-মূলৰ পুলি কৃষকৰ মাজত বিতৰণ কৰা হ'ব বুলি কয়। অনুষ্ঠানত অংশ গ্ৰহণ কৰি জেনাই মহকুমাৰ মহকুমাধিপতি প্ৰদীপ কুমাৰ দ্বিবেদীয়ে ভাষণ প্ৰদান কৰি কয় যে ফল-মূলক খাদ্য হিচাবে গ্ৰহণ কৰিলে শৰীৰৰ বাবে পাৰিপাৰ্শ্বিকভাৱে অনুকূল নহয় বুলি গুৰুত্বপূৰ্ণ মন্তব্য দাঙি ধৰি অধিকাংশ গৰ্ভৱতী মহিলাই পুষ্টিহীনতাত ভুগি আহিছে, সেয়ে থলুৱা পুষ্টিৰ খাদ্যশস্য উৎপাদনত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি স্বাস্থ্য অটুট ৰখাৰ ক্ষেত্ৰত সচেতন আৰু শিক্ষিত লোকসকলে সজাগতা সৃষ্টিত মনোনিবেশ কৰাৰ বাবে পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়। অনুষ্ঠানত অংশ গ্ৰহণ কৰি চিমন চাপৰি মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ শচীন দলেই থলুৱা খাদ্যশস্য উৎপাদন কৰি নিজক নিৰোগী কৰি ৰখাটো উচিত বুলি গুৰুত্বপূৰ্ণ মন্তব্য আগবঢ়ায়। কেন্দ্ৰটোৰ উদ্যানশস্য বিশেষজ্ঞ বিনীতা কৌঁৱৰে থলুৱা ফল-মূলৰ গুণাগুণ আৰু উপকাৰিতাৰ বিষয়ত বক্তব্য দাঙি ধৰে। অনুষ্ঠানত কেন্দ্ৰটোৰ বিজ্ঞানীসকলৰ লগতে চিমন চাপৰি গাওঁ পঞ্চায়তৰ সভাপতিয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰা অনুষ্ঠানটোত প্ৰায় ১০০ গৰাকী খেতিয়কক ফল-মূলৰ পুলি আৰু শাক-পাচলিৰ গুটি বিতৰণ কৰে। কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, নলবাৰীঃ নলবাৰী (৪ পৃষ্ঠাৰ ৪ কলমত চাওক)

তিচি আৰু গুজিতিলৰ বিজ্ঞানসন্মত কৃষি প্ৰণালী

কৃষিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিয়েই অসমৰ অৰ্থনৈতিক বৃদ্ধিৰ গঢ় লৈ উঠিছে। ধান অসমৰ প্ৰধান খাদ্য শস্য। অসমে ধান উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত বহু পৰিমাণে সফলতা লাভ কৰিব পাৰিছে যদিও তৈলবীজৰ উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত আশা কৰা ধৰণে সফলতা লাভ কৰিব পৰা নাই। তৈলবীজৰ সৰ্বভাৰতীয় গড় উৎপাদনৰ তালিকাত অসমৰ স্থান নিম্ন পৰ্যায়ৰ। আমাৰ ৰাজ্যখনে ভাৰবৰ্ষৰ তৈলবীজ উৎপাদনৰ শতকৰা এভাগ বৰঙণিহে যোগায়। অসমত তৈলবীজৰ মাটিকালি আৰু উৎপাদন বৃদ্ধি কৰাৰ প্ৰচুৰ সম্ভাৱনা আছে। ২০০৫-০৬ চনত অসমত তৈলবীজৰ উৎপাদন হৈছিল ১.১৭ লাখ মেট্ৰিক টন। কিন্তু ২০১০-১১ চনত অসমে ১.৫৮ লাখ মেট্ৰিক টন উৎপাদন কৰি অসমৰ অৰ্থনীতি যথেষ্ট উন্নত কৰে। আশা কৰা হৈছে ২০১৪-১৫

চনত অসমে প্ৰায় ৩.৪৪ লাখ মেট্ৰিক টন তৈলবীজ উৎপাদন কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব। সেয়ে অসমৰ কৃষকক তৈলজাতীয় শস্যৰ কৃষিকাৰ্য্যৰ প্ৰতি আগ্ৰহান্বিত কৰিব পাৰিলে তৈলবীজৰ উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত অসমে যথেষ্ট অগ্ৰগতি লাভ কৰিব পাৰিব। তৈলবীজ বুলিলে অসমত তিল, গুজিতিল, তিচি, সৰিয়হ আদিৰ কথা কৈবুজা যায়। এই নিবন্ধত তিচি আৰু গুজিতিলৰ উন্নত কৃষি পদ্ধতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হ'ব।

মাটি নিৰ্বাচন : প্ৰায় সকলো ধৰণৰ মাটিতে তিচি আৰু গুজিতিলৰ খেতি কৰিব পৰা যায় যদিও সমান, ওখ, পলসুৱা বালিচহীয়া আৰু বালিয়া মাটি অধিক উপযোগী। তিচি আৰু গুজিতিল সিঁচিবৰ বাবে মাটিডবা ৩-৪ বাৰ হালবাই মৈয়াই সমান কৰি ল'ব লাগে। মাটিডবা মিহি হ'বলৈ কমেও দুবাৰ মৈ দিব লাগে।

জাত নিৰ্বাচন : যিকোনো শস্যৰ পৰা অধিক উৎপাদন আশা কৰিবলৈ হ'লে অধিক উৎপাদনক্ষম আধুনিক জাত ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ লাগিব। অসমৰ কৃষি জলবায়ুৰ উপযোগীকৈ নিৰ্বাচন কৰা তিচিৰ উন্নত জাত হৈছে টি-৩৯৭, কেশৱ, পদ্মিনী, আৰ এ, চি-১৫৩। এই কেইবিধ জাতৰ কৃষিকাল হৈছে ১৩০-১৩৫ দিন আৰু উৎপাদন ৮-১০ কুইণ্টল/হেক্টৰ। ৰিলে শস্যৰ উপযোগী জাত দুবিধ হৈছে পদ্মিনী আৰু শেখৰ। তিচিৰ পৰা ৪৪ শতাংশ তেল পোৱা যায়।

গুজিতিলৰ বাবে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে অনুমোদন জনোৱা জাতসমূহ হৈছে - স্থানীয় (এন জি-১), জি এ-৫ আৰু কেই চি-৩। এই জাতসমূহৰ কৃষিকাল ১০০ ৰ পৰা ১১০ দিন। উৎপাদন প্ৰতি হেক্টৰত ৫ কুইণ্টল।

বীজ সিঁচাৰ সময় : তিচি আৰু গুজিতিল এই দুয়োবিধ তৈলজাতীয় শস্যৰ সিঁচাৰ সময় হৈছে অক্টোবৰ মাহৰ মাজভাগৰ পৰা নবেম্বৰ মাহৰ মাজভাগ। অৰ্থাৎ কতিমাহেই বীজ সিঁচাৰ বাবে উত্তম সময়। দুয়োবিধ শস্যৰ ক্ষেত্ৰতে সময়মতে বীজ সিঁচাত গুৰুত্ব দিব লাগে।

বীজৰ পৰিমাণ আৰু সিঁচা পদ্ধতি : তিচিৰ বাবে হেক্টৰে প্ৰতি ১৫-২০ কিঃগ্ৰাঃ বীজেই যথেষ্ট। বীজ সিঁচোতে শাৰীৰ মাজত ৩০ ছেঃমিঃ আৰু গছৰ মাজত ১৮ ছেঃমিঃ ব্যৱধান ৰাখিব লাগে। গুজিতিলৰ ক্ষেত্ৰত শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত সিঁচিলে হেক্টৰে প্ৰতি ৮ কিঃগ্ৰাঃ (বিঘাই প্ৰতি ১.১ কিঃগ্ৰাঃ) বীজৰ প্ৰয়োজন হয়। আনহাতে বীজ এনেয়ে সিঁচি দিলে হেক্টৰে প্ৰতি ১২ কিঃগ্ৰাঃ অৰ্থাৎ বিঘাই প্ৰতি ১.৫ কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ দৰকাৰ হয়। গুজিতিল শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত সিঁচিবৰ বাবে ২৫ ছেঃমিঃ আঁতৰে আঁতৰে ৫ ছেঃমিঃ দৰকাৰ লোৰ খান্দি ল'ব লাগে। প্ৰতিটো লোৰত ৩-৫ ছেঃমিঃ গভীৰত বীজবোৰ সিঁচি লোৰ বিলাকত মৈয়াই দিব লাগে। প্ৰতিজোপা গছৰ মাজত যাতে ৫-৭ ছেঃমিঃ দূৰত্ব থাকে তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখিব লাগে। সিঁচাৰ পিছত লোৰবিলাক মাটিৰে ঢাকি দিলে গুটিবোৰ সোনকালে আৰু সমানভাৱে গজালি ওলাব।

উৰ্বা পৰিচালন : তৈলজাতীয় শস্যৰ বাবে ৰাসায়নিক সাৰ প্ৰয়োগ কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। তিচিৰ বাবে বিঘাই প্ৰতি ১২ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ১৮ কিঃগ্ৰাঃ একক চূপাৰ ফচফেট

আৰু ২ কিঃগ্ৰাঃ মিউৰেট অৱ পটাছ সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। গুজিতিলৰ ক্ষেত্ৰত বিঘাই প্ৰতি ৬ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ৯ কিঃগ্ৰাঃ একক চূপাৰ ফচফেট আৰু ২ কিঃগ্ৰাঃ মিউৰেট অৱ পটাছ সাৰৰ প্ৰয়োজন হয়। বীজ সিঁচাৰ আগতে সমুদায় সাৰ মাটিত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে অৰ্থাৎ শেষৰবাৰ হাল বোৰাৰ সময়ত সমুদায় সাৰ মাটিত প্ৰয়োগ কৰি ভালদৰে মিহলাই দিব লাগে।

বন-বাত নিয়ন্ত্ৰণ : তিচি সিঁচা মাটিডবাত বন-বাতৰ প্ৰকোপ দেখিলে নিয়ন্ত্ৰণৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। তিচিৰ গুটি সিঁচাৰ ২০-২৫ দিনৰ পিছতেই এবাৰ বন-বাত নিৰণি কৰি দিলে উৎপাদন আশা কৰা মতে পোৱা যায়।

শস্য চপোৱা : তিচি সিঁচাৰ ৪ মাহ মানৰ পাছতেই গছবিলাক শুকাই যায় আৰু গছৰ পৰা পাতবোৰ সৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। সেই সময়তে তিচি চপাবলৈ যো-জা কৰিব লাগে। গুজিতিলৰ পাতবিলাক শুকাই ক'লা হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিলে গম পাব যে চপোৱাৰ সময় হৈ গ'ল। সেই সময়ত গুটি/ফলবিলাকক ক'লা বৰণ লয়। তেতিয়াই গুজিতিল চপাই অনাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

ড° ৰঞ্জিত কুমাৰ সাউদ

আহিন মাহৰ সম্ভাৱ্য কীট-পতংগৰ ব্যৱস্থাপনা

বৰ্তমান সময়খিনি কৃষকৰ পথাৰত শুৰপোকৰ লগতে এন্দুৰৰ আক্ৰমণ পৰিলক্ষিত হ'ব পাৰে। তদুপৰি নেমুটেজাত ৰঙাচীহি আৰু গ্ৰীণকালাইন শাক-পাচলিত বৰলীয়া পোকৰ উপদ্ৰৱ পৰিলক্ষিত হ'ব পাৰে। ফুলৰ পৰিমাণ কমাবৰ বাবে মৌমাথিৰ যতন লোৱাৰো প্ৰয়োজন।

এই সময়ছোৱাত কৃষকসকল শুৰপোকৰ আক্ৰমণৰ বিৰুদ্ধে সতৰ্ক হোৱা উচিত। কীটনাশক প্ৰয়োগ কৰিলে শুৰপোক জাক পাতি আন পথাৰলৈ পলায়ন কৰিব পাৰে। সেয়েহে পথাৰৰ মাজত কীটনাশক ছতিওৱাৰ আগতে, পথাৰৰ চৌপাশে পাউদৰজাতীয় কীটনাশক (মালাথিয়ন ৫%/ কুউলফচ ১.৫%/ ক্লৰ'পাইৰিফচ ১%) ৩-৪ কিঃগ্ৰাঃ প্ৰতি বিঘা মাটিৰ আলিবোৰত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। পথাৰৰ চৌপাশে কীটনাশক প্ৰয়োগ কৰাৰ পাছত, কুউলফচ ২৫ ইচি/ক্লৰ'পাইৰিফচ ২০ ইচি/মন'ক্ৰফচ ৩৬ এচ এল এই কেইটা কীটনাশকৰ যিকোনো এটাৰ ২ মিঃগ্ৰাঃ প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই, ধাননিৰ মাজত প্ৰয়োগ কৰা উচিত। ৰাসায়নিক কীটনাশক ব্যৱহাৰ কৰা

পথাৰত বা কাষত গৰু-ছাগলী-হাঁহ আদি চৰিবলৈ দিয়া অনুচিত।

সাধাৰণতে ঘৰ আৰু ভঁৰালৰ পৰা, ধানৰ পোখা মেলাৰ সময়ত, ধাননিলে এন্দুৰৰ প্ৰজনন ঘটে আৰু এন্দুৰে বিশেষকৈ ধাননি পথাৰৰ মাজৰ আলি, বান্ধ, জলাসিঞ্চনৰ নলা, পথাৰৰ মাজৰ বাস্তা আদিত অৱস্থান কৰি খিতাপি লয়। পথাৰৰ আলি আৰু চৌপাশে য'ত-ত'ত গজা অপতৃণসমূহক চিকুণাই পৰিষ্কাৰ কৰা আৱশ্যক। সজীৱ এন্দুৰৰ গাঁত দেখিলেই নিয়ন্ত্ৰণৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা প্ৰয়োজন। কম পৰিসৰত নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে লোৰ ফান্দ বা বাঁহৰ চিটিকা, এন্দুৰৰ সজীৱ গাঁতৰ সন্মুখত বা অহা যোৱা কৰা পথত সংস্থাপন কৰিব লাগে। অধিক মাত্ৰাত এন্দুৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে ২.৫% জিংক ফচফাইড টোপ প্ৰয়োগ কৰি সফল পাব পাৰি। ইয়াৰ বাবে, প্ৰথমতে ৯৬০ গ্ৰাম খুদ চাউলৰ লগত ২০ গ্ৰাম মিঠাতেল মিহলাই লৈ তাৰে ২০-৩০ গ্ৰাম এন্দুৰৰ গাঁতৰ মুখত দুদিন মানৰ কাৰণে থৈ এন্দুৰৰ ভয়ভাৱ গুচাই তৃতীয় দিনা ওপৰোক্ত একেই পৰিমাণৰ চাউল আৰু

মিঠাতেলৰ লগত ২০ গ্ৰাম জিংক ফচফাইড ছটিয়াই বাঁহৰ মাৰিৰে ভালদৰে সানি তাৰপৰা ১০-১৫ গ্ৰামকৈ বাঁহৰ চুঙা, কলপটুৱা, মলা আদিত দি গধূলি এন্দুৰৰ গাঁতৰ মুখত বা এন্দুৰ অহা-যোৱা কৰা পথত ৰাখিব লাগে।

এই সময়ছোৱাত নেমুটেজাত পাতত ৰঙা চাঁহিৰ আক্ৰমণ পৰিলক্ষিত হয়। আক্ৰান্ত পাতবোৰ হালধীয়া মুগা বৰণৰ হৈ পৰিছে শুকাই সৰি পৰিব পাৰে। ইয়াক নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে ৩ মিঃগ্ৰাঃ নিমাজল প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই স্প্ৰে কৰিব লাগে। গছত ফল নলগা পৰ্য্যন্ত চাঁহিনাশক প্ৰপাৰজাইট ৫৭ ইচি দৰবৰ এক চাহচামোচ প্ৰতি ৫ লিটাৰ পানীত মিহলাই ১৫ দিনৰ অন্তৰালত দুবাৰ প্ৰয়োগ কৰক।

বৰ্তমান বাৰিষা আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে প্ৰকৃতিত ফুলৰ সংখ্যা কমি যোৱাৰ ফলত মৌমাথিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় মৌ আৰু ৰেণুৰ অভাৱ ঘটে। গতিকে মৌবাহবোৰ সৰল কৰি ৰাখিবলৈ কৃত্ৰিম আহাৰ যেনে - ২০০ গ্ৰাম গোটা মণ্ড ৰাতিটো তিয়াই থৈ ৰাতিপুৱা ৰস উলিয়াই,

ইয়াক এক লিটাৰ পানীত ৫০০ গ্ৰাম চেনিৰে সৈতে মিহলাই খাবলৈ দিয়া বাঞ্ছনীয়। এনে কৃত্ৰিম আহাৰ প্ৰতি সপ্তাহৰ অন্তৰালত বৰষুণৰ মাত্ৰাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি প্ৰয়োগ কৰা যুগুত। এতিয়া কেতবোৰ ঠাইত মৌমাথিৰ পলু শেতা পৰি মৰি যোৱা দেখা গৈছে যাক 'থ্ৰাইফেক ব্ৰুড' নামৰ এবিধ ভাইৰাছজনিত বেমাৰ বোলা হয়। এই বেমাৰ পৰিলক্ষিত হ'লে ৰোগীয়া মৌবাহ, নিৰোগীবোৰৰ পৰা প্ৰায় ৩০০ মিটাৰ নিলগলৈ নি প্ৰতি লিটাৰ কৃত্ৰিম আহাৰৰ লগত 'অক্সিটোচাইক্লিন' নামৰ ঔষধবিধৰ একোটা সৈলেট মিহলাই মৌমাথিক ভক্ষণ কৰালে সুফল পাব পাৰি।

লাওজাতীয় শস্যত বৰলীয়া পোকৰ আক্ৰমণ দেখা যাব পাৰে। বৰলীয়া পোকৰ গাভিনী মাইকীজনীয়ে লাওজাতীয় ফলত ডিম্ব প্ৰসৰ কৰে আৰু ইয়াৰ পূৰ্ণাংগবোৰে ফলৰ ৰস, ফুলৰ নিৰ্যাস, চৰাইৰ বিষ্ঠা আদিক খাদ্য ৰূপে গ্ৰহণ কৰি খেতিৰ কাষত থকা বিভিন্ন অপতৃণবোৰত আশ্ৰয় লয়। গতিকে অপতৃণসমূহ নিৰাই পৰিষ্কাৰ কৰি ৰখা অতি প্ৰয়োজনীয়। হেঁদালিৰ কাষত ফেৰমন ফান্দ (কিউ লিউৰ বা মিথাইল ইউগিনলিযুক্ত) স্থাপন কৰি সুফল পাব পাৰি। ইয়াৰ বাবে প্ৰতি বিঘা মাটিত ৫ টাকৈ

ফান্দ ব্যৱহাৰ কৰক। বৰলীয়া পোকৰ আক্ৰমণৰ বাবে গেলি যোৱা ফলসমূহ ছিঙি দূৰলৈ নি ধ্বংস কৰা প্ৰয়োজন, কিয়নো হেঁদালিৰ তলত এইবোৰ মাটিত সৰি পৰিলে, ইয়াৰ পৰা পলু ওলাই মাটিৰ তলত লোটা হৈ আকৌ লোটাৰ পৰা বৰলীয়া পোকৰ পূৰ্ণাংগ ওলাই আহি লাওজাতীয় শস্যৰ ফলত কণী পাৰিব। এইদৰে জীৱন-চক্ৰ আওঁৱাই গৈ গৈ পাচলিৰ বহু অনিষ্ট কৰিব। তদুপৰি, বৰলীয়া পোকৰ বিৰুদ্ধে ২ মিঃগ্ৰাঃ মালাথিয়ন ৫০ ইচি আৰু ১০ গ্ৰাম গুড় প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই এই দ্ৰৱণক লাওজাতীয় গছৰ পাতৰ তলপিঠিত ছটিয়াই সুফল পাব পাৰি। এই দ্ৰৱণ মাটি চাকিত ভৰাই হেঁদালিৰ বিভিন্ন স্থানত স্থাপন কৰিলেও যথেষ্ট সুফল পাব পাৰি। অৱশ্যে ধোঁৱা প্ৰয়োগৰ দ্বাৰাও এই পোকক বিকৰ্ষিত কৰিব পাৰি।

আহিন মাহৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কৃষি বিষয়ক দিহা-পৰামৰ্শসমূহ, অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিশেষজ্ঞসকল যথাক্ৰমে ড° দিলীপ কুমাৰ শইকীয়া, ড° ৰাতুল কুমাৰ বৰা আৰু ড° ছহিদুৰ ৰহমানে আগবঢ়ালে।

ৰত্ন নাৰায়ণ বৰকাকতি

ড° দিলীপ কুমাৰ শইকীয়া

ঘৰতে আলুৰ কঠীয়া উৎপাদনৰ উপায়

উচ্চ উৎপাদনক্ষম উন্নত মানৰ বীজ সংগ্ৰহ কৰক।

অনুমোদিত জাতসমূহৰ ভিতৰত কুফ্ৰী জ্যোতি, কুফ্ৰী অশোকা, কুফ্ৰী

সদাবাহাৰ, কুফ্ৰী গিৰিৰাজ, কুফ্ৰী হিমালিনী ইত্যাদি প্ৰধান।

ভালদৰে চহাই জাবৰ-জোখৰ আঁতৰাই অক্টোবৰ মাহৰ দ্বিতীয়

সপ্তাহতে বীজ সিঁচাৰ ব্যৱস্থা কৰক।
বিঘাই প্ৰতি ৩৫ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ৮৩ কিঃগ্ৰাঃ চূপাৰ ফচফেট আৰু ২২ কিঃগ্ৰাঃ মিউৰেট অৱ পটাছ সাৰ লগতে যথেষ্ট পৰিমাণৰ গোবৰ বা পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰক।

শাৰীবদ্ধভাৱে দুটা শাৰীৰ ব্যৱধান ৬০ ছেঃমিঃ আৰু দুটা আলু বীজৰ ব্যৱধান ২০ ছেঃমিঃ হিচাপে ৰাখক।
বীজ সিঁচাৰ এমাহ মানৰ পৰা গছৰ

গুৰিলৈকে মাটি চপাবলৈ আৰম্ভ কৰক।
প্ৰয়োজন সাপেক্ষে দুটা শাৰীৰ মাজৰ খলবিলাকত জলাসিঞ্চন প্ৰয়োগ কৰক।
ডিচেম্বৰ মাহৰ শেষৰফালে লেটব্লাইট ৰোগ প্ৰতিৰোধৰ বাবে ভেঁকুৰনাশক ব্যৱহাৰ কৰক।
ইন্ডফিল এম-৪৫ নামৰ ঔষধ ২.৫ গ্ৰাম প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই পাতৰ তলে ওপৰে তিতি

যোৱাকৈ স্প্ৰে কৰক।
প্ৰথমবাৰ স্প্ৰে কৰাৰ পাছত অন্ততঃ ১০-১২ দিনৰ পাছত দ্বিতীয়বাৰ স্প্ৰে কৰক।
এনেদৰে মুঠ ৬ বাৰ মান স্প্ৰে কৰাৰ প্ৰয়োজন হয়।
জানুৱাৰী মাহৰ প্ৰথম সপ্তাহৰ পৰা এফিদ নামৰ পতঙ্গবিধ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবৰ বাবে ক্লৰ'পাইৰিফচ নামৰ ঔষধ ১

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

আমাৰ একাষাৰ

পৰম্পৰাগত জ্ঞান আৰু আধুনিক বিজ্ঞানৰ
সমন্বয়ৰে পৰিবেশমিত্ৰ কৃষি ব্যৱস্থা

আধুনিক বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ নিৰ্বিচাৰ প্ৰয়োগৰ বাবে পৰিবেশতন্ত্ৰৰ ওপৰত পৰা কুপ্ৰভাৱৰ ফলস্বৰূপেই হৈছে জলবায়ু পৰিবৰ্তন। জলবায়ু পৰিবৰ্তন বৰ্তমান সৰ্বাধিক চৰ্চিত বিষয় আৰু সমগ্ৰ মানৱ জাতিৰ বাবেই ই এক বৃহৎ প্ৰত্যাহ্বান। এতিয়া বৈজ্ঞানিক গৱেষণাৰ গতি-প্ৰকৃতি এই দিশতেই ধাৰমান আৰু বিভিন্ন দেশৰ মাজত জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ বাবে দায়বদ্ধতা, নীতি নিৰ্দেশনা আদি বিষয়লৈ বাদানুবাদ চলি আছে। পৰিবেশতন্ত্ৰ এক উম্মেহতীয়া বিষয়। সেয়েহে পৰিবেশতন্ত্ৰৰ সুৰক্ষাৰ বাবেও উম্মেহতীয়া প্ৰচেষ্টা ল'ব লাগিব।

আধুনিক কৃষি ব্যৱস্থাই পৰিবেশতন্ত্ৰৰ প্ৰতি যে ভাবুকিৰ সৃষ্টি কৰিছে সেই কথাত সন্দেহ নাই। কৃষিকৰ্ম এতিয়া সম্পূৰ্ণৰূপে প্ৰযুক্তি নিৰ্ভৰ। কৃষিকাৰ্য্যত ৰাসায়নিক সাৰ, ঔষধ আৰু যন্ত্ৰৰ ব্যাপক প্ৰয়োগ ঘটিছে। ফলত শস্যৰ উৎপাদন আৰু উৎপাদিকা শক্তি বৃদ্ধি পাইছে। কৃষকৰ শ্ৰম লাঘৱ হৈছে আৰু আয় বৃদ্ধি পাইছে। যদিও এইয়া সন্তোষৰ কথা আমি এই আধুনিক ৰাসায়নিক কৃষি ব্যৱস্থাৰ জৰিয়তে ভৱিষ্যতলৈও সমস্যাক সন্মুখীন নোহোৱাকৈ চলিব নোৱাৰিম। আধুনিক কৃষি ব্যৱস্থাই পৰিবেশতন্ত্ৰৰ ওপৰত প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ নেপেলোৱাকৈ থকা নাই। সেয়েহে এতিয়া কৃষি বিজ্ঞানীসকলে সন্ধান কৰিছে পৰিবেশমিত্ৰ কৃষি প্ৰযুক্তিৰ। কোনো উৎপাদন প্ৰযুক্তিয়ে পৰিবেশৰ ওপৰত যাতে প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ নেপেলায় তাৰ প্ৰতি সমুচিত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰাটো পৰিবেশমিত্ৰ কৃষি ব্যৱস্থাৰ অন্যতম লক্ষ্য।

বিজ্ঞানীসকলে আমাৰ সমাজত পুৰুষানুক্ৰমে প্ৰচলিত হৈ থকা পৰম্পৰাগত জ্ঞানবোৰ বুটলি আনি আধুনিক জ্ঞানৰ আলোকত পৰিমাৰ্জিত কৰাৰ প্ৰয়াস চলাইছে। এনে পৰম্পৰাগত জ্ঞানসমূহক লোক বিজ্ঞান আখ্যা দিয়া হৈছে। বৈজ্ঞানিক ভিত্তি সম্বলিত লোকাচাৰসমূহেই লোক-বিজ্ঞান। অসমীয়া সমাজত প্ৰচলিত পুৰণি ডাকৰ বচনসমূহ বিশ্লেষণ কৰিলে এনে লোক-বিজ্ঞানৰ দিশবোৰ পৰিস্ফুট হয়। পৰিবেশমিত্ৰ কৃষি ব্যৱস্থাই এই লোক-বিজ্ঞানসমূহকো সাঙুৰি লৈ উৎপাদনী প্ৰক্ৰিয়াত যথাযথভাৱে প্ৰয়োগ কৰিব।

সাম্প্ৰতিক সময়ত জৈৱিক কৃষিৰ বিষয়ে বহুলভাৱে চৰ্চা হ'বলৈ ধৰিছে। জৈৱিক কৃষি ব্যৱস্থাত কোনো ৰাসায়নিক সাৰ-ঔষধ ব্যৱহাৰ নহয় বাবে এই ব্যৱস্থাৰ পৰা পৰিবেশতন্ত্ৰৰ ওপৰত কুপ্ৰভাৱ নপৰে। এই উৎপাদন ব্যৱস্থাত পৰম্পৰাগত জ্ঞান আৰু আধুনিক বিজ্ঞানৰ কিছু উদ্ভাৱনা যথাযথভাৱে প্ৰয়োগ কৰা হৈছে। পিছে, সমূহ পৃথিৱীবাসীৰ বাবে এই ব্যৱস্থাকে খাদ্য উৎপাদন কৰিব পৰা যাবনে? ই এক বিতৰ্কিত বিষয়। বৰ্তমান জৈৱিক কৃষিৰ উপযোগী প্ৰযুক্তি উদ্ভাৱনৰ বাবে নানান গৱেষণা প্ৰকল্প চলি আছে আৰু এই কৃষিক উদগনি দিয়া কাৰ্য্য ব্যৱস্থাও চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰিছে। হয়তো এদিন সমগ্ৰ পৃথিৱীবাসীৰ বাবে সম্পূৰ্ণ জৈৱিক উপায়েৰে খাদ্য উৎপাদন কৰা সম্ভৱ হৈ উঠিব।

ৰাসায়নিক ঔষধ সংযুক্ত প্ৰযুক্তিবোৰৰ পৰিবেশৰ ওপৰত ক্ষতিকৰ প্ৰভাৱ আছে যদিও এনে প্ৰযুক্তি সমূলক্ষে পৰিত্যাগ কৰিব পৰা অৱস্থা এটাত আমি এতিয়াও উপনীত হ'ব পৰা নাই। কিন্তু আধুনিক বিজ্ঞানে কৃষি ৰাসায়নিক দ্ৰব্যবোৰৰ ক্ষতিকৰ প্ৰভাৱ নূন্যতম মাত্ৰালৈ হ্ৰাস কৰিব পৰা নানান উপায় উদ্ভাৱন কৰিছে। জৈৱিক নিয়ন্ত্ৰণৰ কৌশলসমূহো ৰাসায়নিক নিয়ন্ত্ৰণ কৌশলৰ লগতে যৌথভাৱে প্ৰয়োগ কৰাৰ ফলপ্ৰসূ কৌশল উদ্ভাৱন কৰিছে। "সমন্বিত ব্যৱস্থাপনা" নামেৰে জনাজাত এনে ব্যৱস্থাবোৰৰ কাৰ্য্যদক্ষতা বেছি, পৰিবেশৰ ওপৰত কুপ্ৰভাৱ কম আৰু ব্যয় সংকোচনৰ দিশৰ পৰাও গ্ৰহণযোগ্য। সমন্বিত পোষক দ্ৰব্য ব্যৱস্থাপনা, সমন্বিত ৰোগ বা কীট-পতংগ ব্যৱস্থাপনা আদি এনে প্ৰযুক্তি কৌশল য'ত পৰম্পৰাগত জ্ঞান আৰু আধুনিক প্ৰযুক্তিৰ সুসমন্বয় ঘটিছে। আমি এনে প্ৰযুক্তিবোৰ সৰ্বাস্তঃকৰণে গ্ৰহণ কৰি পৰিবেশমিত্ৰ কৃষি ব্যৱস্থাক তুলি ধৰিব লাগিব। পৰিবেশদুৰ্গমৰ দুৰ্নামযুক্ত ৰাসায়নিক প্ৰযুক্তিবোৰ পাৰ্য্যমানে এৰাই চলি সমন্বিত ব্যৱস্থাপনা অথবা সম্ভৱপৰ ক্ষেত্ৰত জৈৱিক কৃষি ব্যৱস্থাক আদৰি ল'ব লাগিব।

পৰম্পৰাগত জ্ঞান আৰু থলুৱা প্ৰযুক্তি (আই টি কে)ৰ বিষয়ে বিস্তৃত অধ্যয়ন বৰ্তমান চলি আছে। থলুৱা জাতৰ সংৰক্ষণৰ দিশটোৱেও গুৰুত্ব লাভ কৰিছে। পৰম্পৰাগতভাৱে চলি অহা বৰষুণৰ পানী সংৰক্ষণ, পচনসাৰ প্ৰস্তুতি, সেউজসাৰৰ খেতি আদিক বিজ্ঞানসন্মত ৰূপত কৃষকৰ পথাৰত প্ৰয়োগ কৰা হৈছে। সাম্প্ৰতিক সময়ত পৰম্পৰাগত জ্ঞান আৰু আধুনিক বিজ্ঞানৰ সমন্বয়ত এক পৰিবেশমিত্ৰ কৃষি ব্যৱস্থা গঢ়ি সুৰক্ষিত খাদ্য আৰু সুস্থ পৰিবেশতন্ত্ৰৰ সৃষ্টিয়ে সৰ্বাধিক গুৰুত্ব লাভ কৰিছে।

শ্ৰীঅঞ্জন কৃষ্ণ শৰ্মা

মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম

১৫ কাতিৰ পৰা ১৫ আঘোণ, ১৯৪৩ শক

পথাৰ শস্য

খেঁহু :

- ১) মধ্য আৰু নামনি অসমৰ বাবে কাতি মাহৰ মাজ ভাগৰ পৰা আঘোণৰ শেহলৈ উপযুক্ত সময়।
- ২) উজনি অসম আৰু পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাবে কাতি মাহৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকৰ পৰা আঘোণৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকলৈ।
- ৩) উত্তৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰ মণ্ডলৰ বাবে কাতি মাহৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেক উপযুক্ত সময়।
- ৪) শদিয়া মহকুমাৰ বাবে 'সোণালিকা' জাতটো আৰু দ্বিতীয় পৰ্য্যেকৰ ভিতৰত

বৰোধান :

১) জাত :

জাতসমূহ	সিঁচাৰ সময়	বোৱাৰ সময়	উপযুক্ত অঞ্চল
বৰো-১	১৫ কাতিৰ পৰা ১৫ আঘোণ	পুহ-মাঘ	পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাদে সকলোতে
বৰো-২	ঐ	ঐ	ঐ
দীননাথ	ঐ	ঐ	ঐ
স্বনাৰ্ভ	ঐ	ঐ	ঐ
কনকলতা	আঘোণৰ পৰা ১৫ পুহ	ঐ	উত্তৰ মণ্ডল আৰু পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাদে সকলোতে
জয়মতী	১৫ কাতিৰ পৰা ১৫ পুহ	ঐ	নামনি অসম আৰু মধ্য অসম

সৰিয়হ :

পোকৰ আক্ৰমণ :

- ১) মাঘ বিহুৰ আগত শীতকালৰ নিয়ৰ আৰু কিনকিনীয়া বৰষুণ মোৱা পোকৰ আক্ৰমণৰ আৰম্ভণি। লগতে সৰিয়হত ফুটি পোকেও আক্ৰমণ কৰে।

* অৰবাংকি হোৱা অঞ্চলত কেৱল সৰিয়হ নকৰি অন্যান্য শস্যৰ খেতিও কৰিব লাগে। তেতিয়া অৰবাংকিৰ সমস্যা দূৰ হ'ব। ২-৩ বছৰ পিচত পুনৰ সৰিয়হৰ খেতি কৰিব পাৰিব।

* সৰিয়হৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিবলৈ হ'লে মৌ পালন কৰি লাগে। এবিঘাৰ বাবে এবাহ মৌ যথেষ্ট।

উদ্যান শস্য

শীতকালীন শাক-পাচলিৰ পুলিবাৰীত পুলি গজাবৰ বাবে এডোখৰ ৰ'দ ঘাই ওখ বালিচহীয়া মাটি বাছনি কৰিব লাগে।

পুলিবাৰীৰ ভেটিটো এফুট (৩০ চেঃ মিঃ) ওখ, বহল তিনি ফুট (১ মিটাৰ) আৰু দীঘল কৃষকৰ সুবিধানুযায়ী পাতিব লাগে।

সিঁচিব লাগে।

৫) সোণালিকা, ইউপি-২৬২, কে-৭৪১০, ডব্লিউ-এইচ ২৯১ আৰু এইচ ডি আৰ ৭৭।

পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাবে উপৰোক্ত জাত কেইটাৰ উপৰিও ডব্লিউ এল-৪১০ জাতটোও অনুমোদন জনোৱা হৈছে।

৬) এবিঘা মাটিৰ বাবে ১৬-১৭ কিঃ গ্ৰাঃ বীজৰ প্ৰয়োজন।

৭) শাৰীৰ পৰা শাৰীলৈ ২০ চেঃ মিঃ দূৰত্বত নাঙলেৰে লোৰ কৰি ৩-৫ চেঃ মিঃ দ'ত বীজবোৰ সিঁচি ঢাকি দিব লাগে।

৮) বৰষুণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল খেতিত বিঘাইপ্ৰতি ১২ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ১৭ কিঃ

গ্ৰাঃ চূপাৰ ফচফেট আৰু ৪ কিঃ গ্ৰাঃ মিউৰিয়েট অৰ পটাছ অসমৰ সকলো অঞ্চলৰ বাবে প্ৰযোজ্য।

৯) জলসিঞ্চলৰ ব্যৱস্থা থাকিলে অসমৰ সকলো অঞ্চলৰ বাবে সাৰৰ পৰিমাণ বেলেগে অনুমোদন জনোৱা হৈছে। কৃষি সম্প্ৰসাৰণ বিষয়াৰ পৰা জানি লব।

১০) সমুদায় সাৰ বীজ সিঁচাৰ আগতে লোৰ বিলাকত ছটিয়াই ভালদৰে মাটিৰ লগত মিহলি কৰি বীজ সিঁচিব। অন্যথা লোৰ কৰাৰ আগতেই গোটেই মাটিডৰাত সাৰ ছটিয়াই ভালকৈ মিহলি কৰি ললেও হ'ব।

২) এবিঘা মাটিৰ বাবে ৫ কিঃ গ্ৰাঃ বীজৰ প্ৰয়োজন।

৩) ৪ ফুটবহল আৰু ৩০ ফুট দীঘলকৈ চিহ্নিত কৰা একেখন বীজতলীৰ মাজত ১ ফুটব্যৱধান ৰাখিব।

৪) এবিঘা মাটিৰ বীজ সিঁচিবৰ বাবে ৬-৭ খন তেনে বীজতলীৰ প্ৰয়োজন। বীজবোৰ এনেভাৱে সিঁচি যাতে আটাইকেইখন তলীত সমান পৰিমাণৰ বীজপৰে। কঠীয়া তলীবোৰত সদায় জীপ ৰখাৰ ব্যৱস্থা কৰিব।

৫) পানীত ডুবাই ওপঙি যোৱা পতনবোৰ পেলাই দি ভাল বীজখনি টুকি লৈ তলত উল্লখ কৰা ঔষধত ২৪ ঘণ্টা তিয়াইথোৱাৰ পিচত গজালি ওলাবৰ বাবে গাপ দিব।

ঔষধ	ঔষধৰ পৰিমাণ	পানীৰ পৰিমাণ
কাৰ্বক্সিন	২ গ্ৰাম	১ লিটাৰ
১ কিঃ গ্ৰাম বীজ শোধন কৰিবৰ বাবে ১ লিটাৰ ঔষধ মিশ্ৰণ পানীৰ প্ৰয়োজন।		

২) তলত দিয়া ঔষধেৰে মোৱা পোক আৰু ফুটি পোক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰে।

ঔষধৰ নাম	বিঘাইপ্ৰতি	হস্ত চালিত শক্তিচালিত স্পেয়াৰত পানী	স্পেয়াৰত পানী
ক) ক্লৰপাইৰিফচ	২০ ইঞ্চি ৭০ মিঃ লিঃ	৭০-১০০ লিঃ	৩০-৪০ লিঃ

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

পুলিবাৰীত বীজ সিঁচাৰ আগতে বীজবোৰ প্ৰতি কিলোগ্ৰাম বীজত ৩ গ্ৰাম কেপটাফ বা থিৰাম ঔষধেৰে শোধন কৰি লব লাগে যাতে মাটিত জন্ম লোৱা বেমাৰৰ বীজাণুৱে আক্ৰমণ কৰিব নোৱাৰে।

পুলিবাৰীত বীজ সিঁচাৰ আগতে বীজবোৰ মাটিত থকা পোক-পৰুৱাৰ আক্ৰমণৰ পৰা ৰোধ কৰিবৰ বাবে ১০ বৰ্গ মিটাৰ ভেটিৰ (দীঘ ১০ মিটাৰ আৰু বহল ১ মিটাৰ) মাটিত

১০০ গ্ৰাম মালাথিয়ন ৫ শতাংশ পাউদাৰ সমভাৱে ছটিয়াই লব লাগে। পুলিবাৰীত পুলিবোৰ গুৰি পচা বেমাৰৰ আক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ হলে, বীজ সিঁচাৰ আগতে ভেটিৰ মাটিখিনি এক শতাংশ কেপটাফ বা ফাইটলেন দৰবৰ মিশ্ৰণেৰে (এক গ্ৰাম দৰব এক লিটাৰ পানীত মিহলাই) বা ৪০ মিঃ লিটাৰ ফৰমেলিন ঔষধ এক লিটাৰ পানীত মিহলাই তৈয়াৰ কৰা মিশ্ৰণেৰে ৪-৫ ইঞ্চিমান (১০-৪ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

(৩ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

উদ্যান শস্য

১২ চেঃমিঃ) দলৈকে তিতি যোবাকৈ শোধন কৰিব লাগে।

পুলিবাবীত বীজবোৰ আবেলি পৰত সঁচি লাগে আৰু সমভাৱে জিঞ্জিৰিৰে পানী দি কলপাত বা পাতল বস্তাৰে এদিন বা দুদিন ঢাকি বীজবোৰ ফাটিলেই তাক আঁতৰাই দিব লাগে।

পুলিবাবীৰ ভেটিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে পাতলীয়াকৈ নিয়মীয়াভাৱে পানীৰ যোগান ধৰিব লাগে।

পুলিবয়স ২০-২৫ দিন হলেই (পিয়াজৰ ক্ষেত্ৰত ৩০-৩৫ দিন) ভেটিত এবাৰ পানী দি ১০-১৫ মিনিটৰ পাচত পুলিবোৰ উঠাব লাগে।

শাক-পাচলি শস্যৰ প্ৰথম প্ৰধান কৃষি কাৰ্য্যবোৰ তলত দাঙি ধৰা হ'ল -

ফুলকৰি :

মূল বতৰত খেতি কৰাৰ সঁচ - ইন্স্প্ৰুভ জাপানিজ, পুচা চিনথেটিক, পুচা স্ন'বল, মেইন ক্ৰপ পাটনা, স্ন'বল - ১৬ ইত্যাদি।

শেহতীয়া বতৰৰ বাবে সঁচ - স্ন'বল - ১৬, পুচা স্ন'বল, কে - ১, হিচাৰ - ১, ইত্যাদি।

বীজৰ পৰিমাণ - মূল বতৰৰ সঁচ - বিঘাইপ্ৰতি ৫০ গ্ৰাম, শেহতীয়া বতৰৰ সঁচ - বিঘাই প্ৰতি ৮০ গ্ৰাম।

বীজ সিঁচাৰ সময় - ছেপ্তেম্বৰ - অক্টোবৰ। শেহতীয়া বতৰৰ সঁচ - অক্টোবৰ - নবেম্বৰ। সাৰৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি গোবৰ ১০ কুইন্টল।

ইউৰীয়া ২২ কিলোগ্ৰাম, একক চুপাৰ ফচফেট ৫০ কিলোগ্ৰাম, মিউৰিয়েট অৱ পটাছ ১১ কিলোগ্ৰাম, বৰাক্স - ১ কিলোগ্ৰাম।

সাৰ প্ৰয়োগ - ইউৰীয়া সাৰৰ আধা ভাগ অৰ্থাৎ ১১ কিঃ গ্ৰাঃ ৰাখি বাকীখিনি সাৰ গোবৰৰ সৈতে শেষৰ বাৰ হাল মাৰিবৰ সময়ত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। বাকী থকা ১১ কিঃ গ্ৰাঃ পুলিবোৰাৰ এমাহৰ পাচত গছৰ গুৰিত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

বন্ধাকৰি : হ্ৰস্বকালীন সঁচ - গল্ডেন একৰ, প্ৰাইড অৱ ইণ্ডিয়া, চুপাৰ এন্ডপ্ৰেছ। দীৰ্ঘকালীন সঁচ - ড্ৰামহেড, ইন্স্প্ৰুভ ড্ৰামহেড ইত্যাদি।

বীজৰ পৰিমাণ : হ্ৰস্বকালীন সঁচ - বিঘাই প্ৰতি ১০০ গ্ৰাম। দীৰ্ঘকালীন বিঘাই প্ৰতি ৬০ গ্ৰাম।

বীজ সিঁচাৰ সময় - হ্ৰস্বকালীন - ছেপ্তেম্বৰ - অক্টোবৰ। দীৰ্ঘকালীন - অক্টোবৰ - নবেম্বৰ। সাৰৰ পৰিমাণ - সাৰৰ পৰিমাণ ফুলকৰিৰ সৈতে একে।

ওলকৰি : সঁচ - হোৱাইট ভিয়েনা। বীজৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ১৫০ - ১৬০ গ্ৰাম।

বীজ সিঁচাৰ সময় - ছেপ্তেম্বৰ মাহৰ পৰা নবেম্বৰ মাহলৈ।

সাৰৰ পৰিমাণ আৰু সাৰ প্ৰয়োগ - ফুল

কবি আৰু বন্ধাকৰিৰ সৈতে একে।

বিলাহী : সঁচ - পঞ্জাৰ চোহৰা, পঞ্জাৰ কেশৰী, এচ - ১২, পুচা আৰ্লি ডোৱাৰ্ফ, পুচা ৰুবি, চিউ, ভি চি ৪ - ৮ - ১, আৰ্ক আভা, আৰ্ক আলোক, ৰূপালী, মঙ্গলা, অবিনাশ ইত্যাদি।

বীজৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ৯০ - ১০০ গ্ৰাম।

বীজ সিঁচাৰ সময় - ছেপ্তেম্বৰৰ পৰা নবেম্বৰলৈকে।

সাৰৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ১০ কুইন্টল গোবৰ, ইউৰীয়া ২০ কিঃ গ্ৰাঃ, একক চুপাৰ ফচফেট - ৫০ কিঃ গ্ৰাঃ, মিউৰিয়েট অৱ পটাছ ১৪ কিঃ গ্ৰাঃ।

সাৰ প্ৰয়োগ - আধা ভাগ ইউৰীয়া সাৰ ৰাখি বাকীখিনি সাৰ গোবৰৰ সৈতে শেষৰ বাৰ হাল বোৱাৰ আগতে মাটিত প্ৰয়োগ কৰি হাল বাব লাগে। ৰাখি থোৱা ইউৰীয়া খিনি পুলি বোৱাৰ এমাহৰ পাচত গছৰ গুৰিত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। নতুবা সাৰ ভাগ আকৌ দুভাগ কৰি এবাৰ ৫ কিঃ গ্ৰাঃ সাৰ ৫০০ লিটাৰ পানীত মিহলাই পুলি বোৱাৰ ৩০ দিনৰ পাচত আৰু বাকীখিনি ৪০ দিনৰ পাচত ছটিয়াব লাগে।

গাজৰ : সঁচ - নানটিজ, চাটনি, পুছ কেশৰ। বীজৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ৬০০ - ৯০০ গ্ৰাম।

বীজ সিঁচাৰ সময় - অক্টোবৰৰ পৰা নবেম্বৰ মাহলৈ।

সাৰৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ২ কুইন্টল গোবৰ, ইউৰীয়া ৮ কিঃ গ্ৰাঃ, একক চুপাৰ ফচফেট - ২০ কিঃ গ্ৰাঃ, মিউৰিয়েট অৱ পটাছ ১৫ কিঃ গ্ৰাঃ।

সাৰ প্ৰয়োগ - আধা ভাগ ইউৰীয়া সাৰ ৰাখি বাকীখিনি সাৰ গোবৰৰ সৈতে শেষৰ বাৰ হাল বাওতে মাটিত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। বাকী থকা ইউৰীয়া সাৰ বীজ সিঁচাৰ এমাহৰ পিচত দুটা শাৰীৰ মাজত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

বেঙেনা : পুচা ক্ৰান্তি, পুচা পাৰ্পল লং, পুচা পাৰ্পল ৰাউণ্ড, পুচা পাৰ্পল ব্ৰাষ্টাৰ, পুচা ভৈৰৱ, কল্যানপুৰ, জেচি - ১, জেচি - ২, বৰবেঙেনা ইত্যাদি।

থলুৱা সঁচ - খৰুৱা বেঙেনা, ছাগলী শিঙিয়া, কলি বেঙেনা, কুৰীয়া বেঙেনা ইত্যাদি।

বীজৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ৯০ - ১০০ গ্ৰাম।

বীজ সিঁচাৰ সময় - মাঘ - ফাগুনত ফল চপাবৰ বাবে ছেপ্তেম্বৰ - অক্টোবৰ, বহাগ - জেঠত চপাবৰ বাবে জানুৱাৰী - ফেব্ৰুৱাৰী।

সাৰৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি গোবৰ ১০ কুইন্টল, ইউৰীয়া ১৫ কিঃ গ্ৰাঃ একক চুপাৰ ফচফেট - ৪০ কিঃ গ্ৰাঃ মিউৰিয়েট অৱ পটাছ - ১২ কিঃ গ্ৰাঃ।

সাৰ প্ৰয়োগ কৰাৰ পদ্ধতি বিলাহীৰ সৈতে একে। মাত্ৰ বেঙেনাত ইউৰীয়া সাৰ পানীত মিহলাই পাতত ছটিয়াব লাগে।

ড° ৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদ দাস
(অৱসৰী অধ্যাপক, অঃকৃঃবিঃ)

(২ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

ঘৰতে আলুৰ কঠীয়া ..

মিঃলিঃ প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই স্প্ৰে কৰক।

◆ ঔষধ প্ৰয়োগ নকৰাকৈ এই পতঙ্গ নিবাৰণৰ বাবে হালধীয়া ৰঙ ৰ যিকোনো ডাঠ কাগজ বা টিনৰ ওপৰত গেৰেজত ব্যৱহাৰ কৰা গ্ৰীজ বা মবিল সানি পথাৰত আলুৰ গছৰ উচ্চতাত পুতি ৰাখক।

◆ হালধীয়া ৰঙে এফ্ৰিড আকৰ্ষণ কৰে আৰু আঠায়ুক্ত ফলকখনত লাগি ধৰে।

◆ আলুৰ ভেটিত কোনো ধৰণৰ ফাক বা ফাট দেখা পালে ততালিকে মাটি চপাই দিয়ক।

◆ শস্যভৰা পূৰ্ণ হ'লে গছৰ গুৰিতে কাটি দি আলু ৭-১০ দিন মান মাটিৰ তলতে ৰাখক।

◆ আলুখিনি চপোৱাৰ পাছত ভালদৰে ছাঁত শুকুৱাৰ ব্যৱস্থা কৰক।

◆ ডাঙৰ, মজলীয়া, সৰু আকাৰ হিচাপে আলুখিনি ভাগ ভাগ কৰি ৰাখক।

◆ একে বাৰে ডাঙৰ আৰু সৰু আলুখিনি খাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰক।

◆ মজলীয়া আকাৰৰ আলুখিনি লৈ বৰিক এচিডৰ মিশ্ৰণত (৩০০ গ্ৰাম বৰিক এক লিটাৰ পানী) ৩০ মিনিট সময়ৰ বাবে ডুবাই ৰাখি ছাঁত ভালদৰে শুকুৱাই লৈ ভঁৰালত ৰখাৰ ব্যৱস্থা কৰক।

◆ পৰিশোধন কৰা আলুৰ বীজ শুকুৱাবৰ বাবে ৩ সপ্তাহ মানৰ সময় লাগিব পাৰে। ছাঁত শুকুৱা অতি প্ৰয়োজন।

◆ ঘৰতে থলুৱাভাৱে ৰাখি বুলৈ ছাংঘৰ নাইবা শুকান বালিত ৰাখিব পৰা যায়।

◆ মাজে মাজে কঠীয়াৰ বাবে ৰখা আলুত মালাথিয়ন পাউদাৰ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।

◆ খাদ্যৰ বাবে সংৰক্ষণ কৰা আলুত কোনো ৰাসায়নিক ব্যৱহাৰ কৰিব নালাগে।

◆ খোৱাৰ বাবে ৰখা আলুত নিমপাত বা ইউকেলিপ্টাছ গছৰ পাত আলুৰ বীজৰ মাজত ৰাখিব পাৰে।

◆ মাজে মাজে আলুবিলাক পৰীক্ষা কৰক আৰু গোলা-পঁচা আলু দেখিলে আঁতৰাই ৰাখক।

◆ আগষ্ট মাহত গজালি ওলোৱা আলুৰ পৰা গজালি ভাঙি পেলাওক।

◆ সাধাৰণতে বীজৰ বাবে ৰাখিবলৈ শীতল ভঁৰালৰ আৱশ্যক।

◆ থলুৱাভাৱে নিৰ্মিত খেৰৰ ছালিৰ ঘৰত কম পৰিমাণৰ আলু সংৰক্ষণ কৰিব পৰা যায়।

◆ উপৰোক্ত পদ্ধতিৰে নিজৰ বাবে কঠীয়া উৎপাদন আৰু সংৰক্ষণ কৰিব পৰা যায়।

ড° মৃগাল শইকীয়া

(১ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

পোষণ অভিযানৰ উদ্বোধনী..

কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগতে যোৱা ১৭ ছেপ্তেম্বৰ তাৰিখে স্বাধীনতাৰ ৭৫ বছৰীয়া অমৃত মহোৎসৱত পোষণ মাহ উদ্যাপন আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মিলেটেজাতীয় শস্য বৰ্ষ ২০২৩ উপলক্ষে দিনজোৰা কাৰ্যসূচীৰে এলানি প্ৰশিক্ষণৰ সামৰণি আৰু বৃক্ষৰোপণ কাৰ্যসূচী হাতত লোৱা হয়।

কেন্দ্ৰটোৰ উদ্যানশস্য বিশেষজ্ঞ হোমেশ্বৰ মজুমদাৰে আঁতৰা অনুষ্ঠানত কেন্দ্ৰটোৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুৰব্বী ড° মানসী চক্ৰৱৰ্তীয়ে আদৰ্শী ভাষণ আগবঢ়ায়। অনুষ্ঠানত অংশ গ্ৰহণ কৰি বিধায়ক তথা মুখ্যমন্ত্ৰীৰ ৰাজনৈতিক সচিব জয়ন্ত মল্ল বৰুৱাই অংগবাডী কৰ্মীসকলৰ মাজত ফল-মূলৰ পুলি বিতৰণ কৰি কয় যে গৰ্ভৱস্থাত মাতৃৰ পুষ্টিৰ আহাৰ, থলুৱা সতেজ শাক-পাচলি, সময়মতে টীকাৰণ, গৰ্ভৱস্থাত মাতৃগৰাকীৰ যতন, চৰকাৰী আঁচনি সমূহৰ সুবিধা ল'বলৈ ৰাইজক উদ্বুদ্ধ কৰিব লাগে বুলি কয়।

প্ৰায় ১৯৯ গৰাকী অংশগ্ৰহণকাৰীৰ উপস্থিতিত পুলি বাগিছা স্থাপন, গৰ্ভৱতী মাতৃৰ পুষ্টিৰ আহাৰ, থলুৱা সতেজ শাক-পাচলি, সময়মতে টীকাৰণ, নাৰ্ছৰী স্থাপন আদি বিষয়ত সমল ব্যক্তি হিচাবে প্ৰশিক্ষণ আগবঢ়ায় কেন্দ্ৰটোৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুৰব্বী ড° মানসী চক্ৰৱৰ্তীৰ লগতে বিজ্ঞানী আৰু বিষয়াসকলে।

কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, বৰপেটা : হাউলীস্থিত বৰপেটা কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগত আৰু

ইফকোৰ সহযোগত যোৱা ১৭ ছেপ্তেম্বৰ তাৰিখে পৰিপুষ্টি বাগিছা অভিযান আৰু

বৃক্ষৰোপণ কাৰ্যসূচী দিনজোৰা কাৰ্যসূচীৰে অনুষ্ঠিত কৰা হয়। উদ্যানশস্যৰ বিশেষজ্ঞ লিপিকা নাথৰ পৰিচালনাত অনুষ্ঠিত হোৱা কাৰ্যসূচীত শস্য বিজ্ঞান বিশেষজ্ঞ পিংকুধৰ বৰ্মনে কৃষিজাত সামগ্ৰীসমূহ খোৱাৰ ফলত কেনেধৰণৰ পুষ্টি, জিংক, আইৰণ আদি লাভ কৰিব পৰা যায় সেইবিষয়ে বক্তব্য আগবঢ়ায়।

অনুষ্ঠানত চেজ সমষ্টিৰ বিধায়ক আশ্ৰাফুল হুছেইন, জিলা সহকাৰী আয়ুক্ত দীপাংকৰ কলিতা, কেন্দ্ৰটোৰ জ্যেষ্ঠ বিজ্ঞানী তথা মুৰব্বী ড° অক্ষয় কুমাৰ ডেকা প্ৰমুখ্যে বিশিষ্ট ব্যক্তিসকল উপস্থিত থাকি গৰ্ভৱতী মাতৃ, প্ৰসূতি, নৱজাতক শিশু আদিৰ কেনেধৰণৰ পুষ্টিৰ খাদ্য গ্ৰহণ কৰিলে সু-স্বাস্থ্যৱান হৈ থাকিব পৰা যায় সেইবিষয়ে পৰামৰ্শমূলক বক্তব্য আগবঢ়ায়।

ইয়াৰ পূৰ্বে পৰিপুষ্টি বাগিছা অভিযান আৰু বৃক্ষৰোপণ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ কৰে বিধায়ক আৰু জিলা সহকাৰী আয়ুক্ত গৰাকীয়ে। অনুষ্ঠানত গৰ্ভৱতী মাতৃ, প্ৰসূতি, শিশু আৰু স্কুলীয়া ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰে আৰু প্ৰতিগৰাকী ব্যক্তিক কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ পৰা বিভিন্ন শাক-পাচলিৰ বীজ বিতৰণ কৰা হয়।

কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধুবুৰী : ভাৰতীয় কৃষি অনুসন্ধান পৰিষদৰ কৃষি প্ৰযুক্তি ব্যৱহাৰিক গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠান, গুৱাহাটীৰ নিৰ্দেশ মৰ্মে কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধুবুৰীয়ে যোৱা ১৭

ছেপ্তেম্বৰ তাৰিখে পোষণ অভিযান আৰু বৃক্ষৰোপণ কাৰ্যসূচী পালন কৰে। উক্ত দিনৰ পুৰা ভাৰত চৰকাৰে কেন্দ্ৰীয়ভাৱে আয়োজিত উদ্বোধনী অনুষ্ঠানত কেন্দ্ৰটোৰ বিজ্ঞানীসকলৰ লগতে ভালেসংখ্যক কৃষকে অংশ গ্ৰহণ কৰে। উক্ত অনুষ্ঠানৰ অংশ হিচাবে ২০ বছৰৰ তলৰ ৭১ গৰাকী কন্যাক পোষক খাদ্য দ্ৰব্যৰ গুণাগুণ আৰু ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে অৱগত কৰোৱা হয়।

এই উপলক্ষে নিদানী দুৰ্গা মন্দিৰ প্ৰাংগণত আয়োজিত এখন সভাত শৰৎ চন্দ্ৰ সিংহ কৃষি মহাবিদ্যালয়ৰ সহকাৰী অধ্যাপিকা ড° সঞ্জিতা ব্ৰহ্ম আৰু ড° পম্পী ডেকাই কন্যা আৰু মহিলাসকলৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় খাদ্যৰ লগতে নিজৰ ঘৰতে পোষক দ্ৰব্য সঞ্চালিত পাচলি বাগিছা কেনেদৰে বনাব পাৰি সেই বিষয়ে বিশদ আলোচনা আগবঢ়ায়।

কেন্দ্ৰটোৰ জ্যেষ্ঠ বিজ্ঞানী তথা মুৰব্বী ড° ফকৰুদ্দিন আলী আহমেদে আদৰ্শী ভাষণ আগবঢ়োৱাৰ লগতে পোষক খাদ্য দ্ৰব্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰে। অনুষ্ঠানত নিমন্ত্ৰিত অতিথি হিচাবে মহামায়াৰ চিডিপিঅ' অমিতা বিশ্বাস আৰু চাপৰ-শালকোছ ব্ৰকৰ সমন্বয়ক ৰিজায়ুল হকে অংশ গ্ৰহণ কৰি ভাষণ আগবঢ়ায়।

অনুষ্ঠানত কেন্দ্ৰটোৰ বিজ্ঞানীসকলে অংশ গ্ৰহণ কৰি উৎসাহিত কৰে। অনুষ্ঠানৰ আৰম্ভণিতে বৃক্ষৰোপণ কাৰ্যসূচী পালন কৰা হয় আৰু উপস্থিত ৰাইজৰ মাজত ফল-মূলৰ পুলি আৰু শাক-পাচলিৰ বীজ বিতৰণ কৰা হয়।

(১ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমৰ পৰা)

কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ....

নাথৰ বৃহৎ কাঠফুলা খেতি পৰিৱৰ্তন কৰে। উল্লেখ্য যে হেমন্ত নাথে দৈনিক প্ৰায় ডেৰ কুইন্টলতকৈও অধিক কেঁচা আৰু শুকান কাঠফুলা বিক্ৰী কৰে। কৃষি সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক গৰাকীয়ে কৃষকসকলৰ একনিষ্ঠ প্ৰচেষ্টাৰে গঢ়ি তোলা ব্যৱসায়িক আৰু ন-ন পদ্ধতি উদ্ভাৱনৰ বুজ লয় আৰু

অগ্ৰণী কৃষকসকলৰ লগত মত বিনিময়ত কৰি যাৱতীয় পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়। সঞ্চালক গৰাকীয়ে নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ প্ৰচেষ্টা আৰু কৃষকসকলৰ পৰিশ্ৰম তথা একনিষ্ঠাৰ শলাগ লৈ তেওঁলোকৰ ভৱিষ্যত সফলতাৰ কামনা কৰে।

তাৰ পিছতে কৃষি সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° পাঠকে বান্ধা জিলাৰ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ পৰিৱৰ্তন কৰাৰ উপৰিও জিলাখনৰ কেইবাজনো প্ৰগতিশীল কৃষকৰ পাম পৰিৱৰ্তন কৰি কৃষকসকলক বিভিন্ন পৰামৰ্শ দিয়ে।

সেইদিনা সন্ধিয়া নলবাৰী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰত স্থাপন কৰা অতি কম ঠাইত আৰু অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে মীন উৎপাদনৰ আধুনিক প্ৰযুক্তি 'বায়স্ক' উন্মোচন কৰে। এই গোটটোৱে জিলাখনৰ যুৱক-যুৱতীসকলৰ প্ৰশিক্ষণত আৰু ব্যৱহাৰিক প্ৰদৰ্শনত উল্লেখযোগ্য অৱিহণা যোগাব বুলি মত পোষণ কৰে সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠকে।

মুখ্য সম্পাদক : ড° বৰজিৎ কুমাৰ সাউদ

বছৰেকীয়া বৰঙণি : ১০.০০ টকা। প্ৰতিখনৰ মূল্য : ১.০০ টকা। প্ৰকাশৰ স্থান : অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট - ১৩। সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠকেৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু প্ৰচাৰিত। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয় অফছেট ছপাশাল, যোৰহাট - ১৩ ত মুদ্ৰিত।